

Opgaver til de skønlitterære historier

INDSKOLINGEN

”Da træerne gjorde opgør” af Mette Vedsø

Få overblik over historien:

- Læs historien højt i klassen og tal om indholdet.
- Historien hedder ”Da træerne gjorde oprør.” Hvorfor hedder den det? Og hvad handler den om?
- Lav en liste på tavlen med de temaer, som historien tager op.

Tæt på teksten:

- Lav en personbeskrivelse af hovedpersonen Bue. Hvis I gerne vil vide mere om Bue, kan I lave nogle runder af ’Bue i den varme stol,’ (se evt. ’Opgaver til LæseRaketten’s børn’ for fremgangsmåde).
- Se på billederne og giv en beskrivelse af dem. Passer de til historien efter jeres mening? Tegn en ekstra tegning til historien.
- Lav ordkort, der passer til overskrifterne Bue og bord. På en måde er bordet jo også en ’hovedperson’ – på hvilke måder ligner bordet en person. Kender eleverne andre historier, hvor ting får menneskelige egenskaber og kan tale.
- Lav en liste i klassen over alle de begivenheder i historien, som I ikke mener kunne ske i virkeligheden.

Bordene vil redde skoven

- Lav en beskrivelse af bordenes rejse på skibet. Hvor tager de hen? Hvor lang tid tager det? Og hvordan bliver de modtaget, når de kommer frem? I kan lave det som en reportage i radioen og optage det på en mobiltelefon.
- Hvorfor vil Bue og Pil hjælpe bordet med at komme hjem? Skriv argumenterne op på tavlen. Ville I have gjort det samme? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvis I vil vide mere om, hvorfor skovene fældes i Bolivia, kan I læse mere på hjemmesiden: <https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/naar-skovene-faeldes/>

Bue og Pil kommer i fjernsynet

En journalist finder ud at, at Bue og Pil ved noget om skibet, der sejlede med de mange borde. Lav et interview og optag det på en mobiltelefon.

- Eleverne arbejder i grupper på tre – Bue, Pil og journalisten
- I fællesskab laver I 5 gode spørgsmål og svar.
- Optag interviewet. I kan skiftes til at være én af de tre personer
- Vis nogle af optagelserne i klassen.

”Da træerne gjorde oprør” og verdensmål 13 og 15

Verdensmål 15 handler om livet på land – om at passe på naturens ressourcer, der hvor man bor.

I kan læse en kort artikel om verdensmål 15 på hjemmesiden:

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/verdensmaal-15-livet-paa-land-i-bolivia/>

- Hvorfor er det vigtigt at gå passe på naturen?
- Find klassens 5 vigtigste grunde til at passe på naturen
- Måske har andre elever på skolen gode forslag. Eleverne kan i grupper på 2 lave en voxpop, hvor de spørger 5 andre elever om deres mening. Fremlæg de vigtigste svar fra jeres voxpop, og diskutér dem i klassen.

Verdensmål 13 handler om klimaet på hele jordkloden. Hvad betyder det for eksempel for andre lande, hvis træerne i regnskoven fældes?

I kan læse en kort artikel om verdensmål 13 på hjemmesiden:

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/verdensmaal-13-klima-i-bolivia/>

Hvis I vil lære mere om alle 17 verdensmål, kan I finde dem her:

<https://heleverdeniskole.dk/verdensmaalene/>

”Myten om Motacú og Bibosi” – en myte fra Amazonas i Bolivia

- Find ud af, hvordan motacú-palmer og bibosi-træer ser ud, og tegn et billede af dem.
- Myten handler også om kærlighed. Forklar hvordan.
- Hvorfor måtte de to unge mennesker ikke blive gift med hinanden?

MELLEMRINNET

”Den dag sandet kom” af Søren Jessen

Få overblik over historien:

- Læs historien i klassen og snak kort om indholdet. Vær opmærksom på historiens skift i fortid og nutid.
- Genfortæl historien ud fra 10 ordkort. Eleverne kan eventuelt genfortælle for hinanden i mindre grupper.
- Historien hedder 'Den dag sandet kom' – hvorfor hedder den det? Hvad tænker I selv, når I hører titlen.

Tæt på teksten:

- Giv en personbeskrivelse af hovedpersonen Oliver. Hvordan er hans forhold til de andre personer, vi møder: hans far, mor, lillesøster og mormor – og vennen Alfred. Find eksempler i teksten.
- Historiens billeder:
 - Beskriv billederne. Hvilken teknik er der brugt til at lave dem, tror I?
 - Mal et billede, som passer til beskrivelsen på side 70 af den dag, sandet kom. I klassen kan I gennemgå alle de beskrivelser, I kan bruge til billedet.
- Diskutér i klassen, hvor i verden historien mon foregår og i hvilken tid (nutid, fortid eller fremtid) Giv eksempler fra teksten.
- Sandet spiller en stor rolle i historien. Find eksempler i teksten på, hvordan det bliver beskrevet.

Spil historien som et teaterstykke/tableau eller lav en film:

(begge dele kan laves i grupper, så hver gruppe præsenterer en del af historien).

Historiens fem dele:

- 1: Oliver sidder i åen, som er tørret ud, og tænker tilbage.
- 2: Oliver og hans bedste ven Alfred spiller FIFA, og han bliver forsinket.
- 3: På vej hjem oplever han vinden og mørket og sandet.
- 4: Sandet er kommet, og familien lever i kælderens, Alfreds familie er rejst nordpå.
- 5: Da Olivers mormor dør, rejser familien også nordpå.

Skriv en fortsættelse/afslutning på historien:

- Hvad er der sket med Alfred og hans familie? Hvad sker der med Oliver og hans familie på rejsen? Lykkes det dem at slippe væk fra sandet?
- Diskuter jeres samlede fortolkning af teksten. Hvilket budskab har forfatteren ønsket at få frem i sin historie?

'Den dag sandet kom' og verdensmål 13

Verdensmål 13 handler om klimaet på hele jordkloden – og om bekæmpelse af klimaforandringerne. I kan læse mere om verdensmål 13 her:

<https://heleverdeniskole.dk/verdensmaalene/maal-13-klima-indsats/>

Klimaforandringer handler blandt andet om det ekstreme vejr:

- Lav en liste over forskellige typer af 'det vilde vejr'
- Hvilken kategori hører historien om sandet til?
- Hvilke typer af klimaforandringer har I hørt tale om i Danmark?
- Hvordan kan vi være med til at stoppe klimaforandringerne?

Hvis I vil lære mere om alle 17 verdensmål, kan I finde dem her:

<https://heleverdeniskole.dk/verdensmaalene/>

Myten om Illimani, Illampu, Huayna Potosi og Mururata – en myte fra Andesbjergene

- Genfortæl myten med jeres egne ord. Hvad handler den om? Tal i klassen om, hvad en myte er.
- Guden Viracocha havde en plan. På hvilken måde ødelagde Mururata planen?
- Hvad synes I om straffen? Var den retfærdig? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Kan I finde nogle af de mange navne fra myten på et kort eller på nettet?
- Hvorfor tror I, at Mururatas hoved blev forvandlet til en vulkan?
- Har myten et budskab, som giver mening i dag? Hvis ja, hvilken?

Myten om Toborochi-træet og guden Kolibri.

- Genfortæl myten med jeres egne ord. Hvad handler den om? Tal i klassen om, hvad en myte er.
- I myten er der en kamp mellem mørkets ånder og menneskene. Hvad går den ud på?
- Guden Kolibri hjælper sin kone Araverá – hvordan gør han og kan han redde hende og barnet?
- Et toborochi-træ bliver deres redning og giver dem beskyttelse. Find ud af mere om det træ. Kan det også give beskyttelse i dag?
- Toborochi-træet er i familie med baobabtræet, som vokser mange steder i Afrika. Der findes også myter om det træ. I kan læse om det her:
<https://heleverdeniskole.dk/bibliotek/burkina-faso/baobabtraeet/>
- Find ligheder og forskelle mellem de to træer.
- I en myte forbinder man ofte fortid og nutid. På hvilken måde sker det i denne myte?

En note til læreren:

Hvad er en myte?

En myte er en hellig fortælling. Den foregår i en slags urtid – før altings begyndelse. Myter fortælles ofte som en forklaring på livet og de kræfter, som styrer verden. Hvordan verden blev skabt, om forholdet mellem mennesker og guder eller om døden. Myter handler også om værdier - om, hvordan mennesker skal opføre sig i forhold til hinanden. Myter fortælles ofte ligesom eventyr. De behøver ikke være realistiske. Der må gerne ske magiske og ulogiske ting i en myte. En myte er ikke fakta.

En myte er en dramatisk fortælling. Den fortællende form betyder, at myter har en dramatisk pointe. Det vil sige, at de fortæller om forandringer. Hvordan noget blev, som det er i dag, eller hvordan noget forandrede sig. Myterne fortæller for eksempel om, hvordan guderne lærte menneskene de religiøse hemmeligheder, hvordan guderne i urtiden var de første til at så kornet, eller hvordan samfundet blev organiseret for første gang. Fortællingerne bliver en slags model for, hvordan tingene skal være. At fortælle myterne bliver en måde at forbinde hverdagen med den åndelige verden. Man kunne også sige at forbinde nutiden med fortiden.

Ordet myte bruges i daglig tale ofte om "en falsk historie" noget der ikke passer. Men det er ikke den brug af ordet, vi taler om her.